

Notitie cultuurhistorische waarden schuur Onderkant 3 Milsbeek

Gemeente	Gennep
Postcode en plaats	6596 MB Milsbeek
Straat en huisnummer	Onderkant 3
Bescherming	geen
Kadastrale gegevens	Ottersum OTS00-D-1420 en OTS00-D-1423
Oorspronkelijke functie	boerderij
Huidige functie	woning
Geschreven door	[REDACTED]
Datum beschrijving	03 december 2024
Datum foto's	13 november 2024
Vrijgegeven door	[REDACTED]

Bronnen

- www.topotijdreis.nl
- <https://milsbeek-slim.nl/milsbeek/straatnamen>
- Street Smart
- Gesprek met eigenaren

Luchtfoto (StreetSmart)

Aanleiding

Het Gelders Genootschap is gevraagd om een waardestelling te maken van de koeienschuur die onderdeel uitmaakt van een agrarisch complex. In deze waardestelling wordt aangegeven in hoeverre het behoud van de schuur vanuit cultuurhistorisch oogpunt wenselijk is. Deze waardestelling zal worden aangevuld met foto's en worden afgesloten met een adviezen en aanbevelingen.

Geschiedenis

De schuur maakt onderdeel uit van een boerenerf aan de Onderkant 3 te Milsbeek. Al op een kadasterkaart van 1731 is de Onderkant terug te vinden als weg met een 16-tal woningen, voornamelijk agrarische panden. Op de kadastrale kaart van 1850 is te zien dat de boerderij aan de Onderkant 3 bestond uit 2 gebouwen, vermoedelijk een boerderij met deel en een losstaande schuur op een iets andere positie dan de huidige gebouwen. Aan de zuidzijde van de boerderij bevindt zich een pad naar een iets meer zuidelijk gelegen weg.

1850

1868

Notitie cultuurhistorische waarden schuur Onderkant 3 Milsbeek

De boerderij werd aangepast in de loop der tijd: in 1868 zijn 2 gebouwen te zien op de huidige plaats van de boerderij met deel en de schuur. De schuur is met de lange zijde parallel aan de Onderkant gelegen. De boerderij ligt iets verder terug ten opzichte van de Onderkant. De voorgevel van de boerderij is gericht naar het zuiden. De achtergevel, waar zich de deel met de deeldeuren bevinden, is gericht naar het noorden, naar de Onderkant.

1938

1958

In de jaren 30 van de 19^e eeuw werd de boerderij overgenomen door de familie

Op de kadastrale kaart van 1938 is er sprake van uitbreiding: aan de westzijde van de boerderij zijn 2 stallen toegevoegd. Het gemengd boerenbedrijf had nu stallen voor koeien en varkens. Waarschijnlijk is in de jaren 30 ook de koeienstal aangepast. Na de Tweede Wereldoorlog werd de oorlogsschade aan de panden hersteld en in de jaren 50 van de 19^e eeuw werden er nog twee kleine gebouwen bijgeplaatst, gezien het formaat en de oriëntatie van deze twee panden zijn dit beiden kippenschuurtjes geweest.

Notitie cultuurhistorische waarden schuur Onderkant 3 Milsbeek

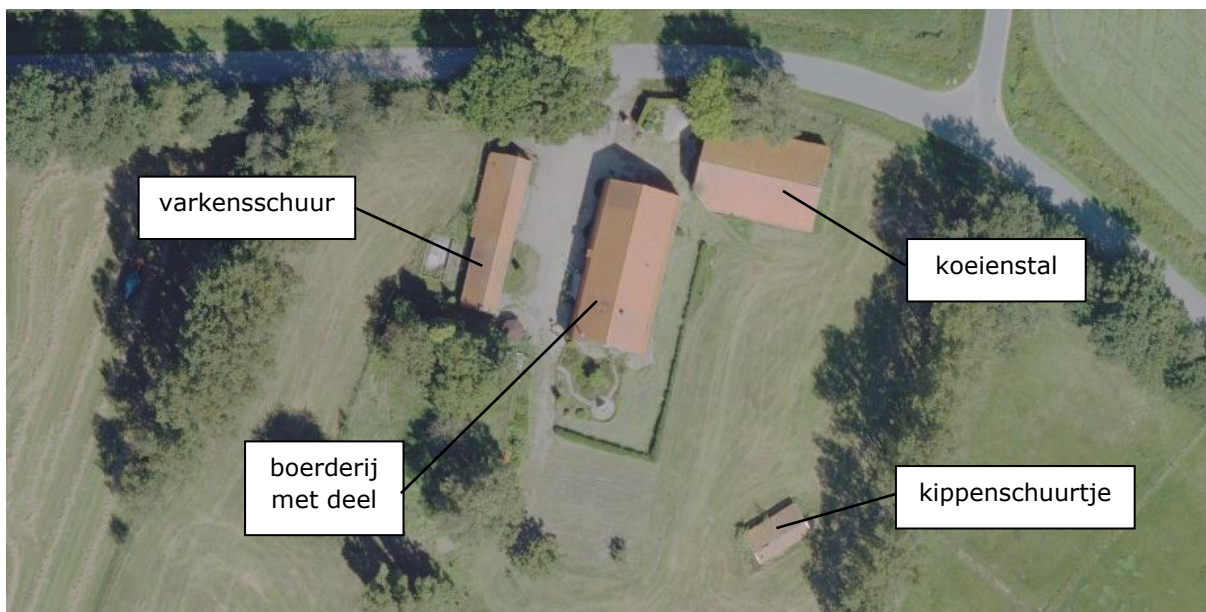
1978

2007

Eind jaren 70 verdween de weg vanaf de boerderij richting het zuiden en op de kadastrale kaart van 2007 is er een gedeelte van de stallen aan de oostzijde van de boerderij verdwenen en het westelijke kippenschuurtje.

Het huidige ensemble bestaat nu uit de boerderij met deel, koeienschuur, varkensschuur en een kippenschuurtje. Vanwege deze samenstelling is het gebruik als gemengd boerenbedrijf nog goed herkenbaar.

Boerderijcomplex met aanduiding van voormalige gebouwfuncties (StreetSmart – bewerkt door GG)

De koeienschuur

De koeienschuur maakt al sinds de tweede helft van de 19^e eeuw onderdeel uit van het ensemble. De plattegrond is rechthoekig met een afgesneden hoek, waarschijnlijk om de doorgang tussen de boerderij en de schuur voldoende breed te houden voor de wagens en tractoren. De schuur is opgetrokken in metselwerk (kruisverband) met een gepleisterde plint en gedekt met een rode vlakke muldenpan. Het metselwerk laat sporen zien van herstelwerkzaamheden en aanpassingen, zo zijn er boven de plint op verschillende plekken nog handvormstenen in een lichtrode kleur te vinden, waarschijnlijk van de voorgaande schuur op deze plek. Verder zijn er in de gevels donkerdere strengpersstenen gebruikt. De westgevel is de kopse gevel aan de zijde van de boerderij en bevat een grote schuifpoort, dit betreft een latere toevoeging. Het is aannemelijk dat in deze gevel oorspronkelijk een dubbele deeldeer heeft gezeten. Links van de poort bevinden zich 2 stalramen met een vierruitsverdeling. In de top van de gevel bevindt zich een rond, stalen raam met 3 ruiten. De noordgevel, gelegen aan de Onderkant, is onderverdeeld in 5 segmenten waarvan de middelste drie elk twee vierruitsramen bevatten. Deze betonnen ramen zijn in 1952, tegelijk met het herstel van de gevels en het dak aangebracht. De oostgevel bevat net als de westgevel een grote doorgang met aan rechterzijde twee 2 stalramen met een vierruitsverdeling. De doorgang betreft hier naar buiten openslaande deeldeuren van staal, waarschijnlijk de vervanging van een vroegere houten deeldeer. Links van deze deeldeuren bevindt zich een houten kozijn met tweeruitsraam. De topgevel bevat een rond raam. De zuidgevel bevat aan de linkerzijde een schuingeplaatst gedeelte. In dit schuine geveldeel bevindt zich een houten schuifdeer. In het rechte gedeelte van de zuidgevel bevinden zich van links naar rechts twee keer een stalen negenruitsraam, een stalen vierruitsraam en een houten deur.

De ramen zijn aan de bovenzijde voorzien van een halfsteense rollaag en bevatten een bakstenen lekdorpel. In de langsgevels bevinden zich muurankers.

De constructie van de schuur bestaat uit onderdelen uit verschillende tijdslagen. De gebintstijlen zijn waarschijnlijk nog van de voorgaande schuur, sporen van voorgaande verbindingen zijn zichtbaar in het hout. Door aanpassingen en herstel na onder andere de tweede wereldoorlog is te zien dat er in het gebint hout is gebruikt uit verschillende tijdslagen zoals gekapt rondhout ter plaatse van de dwarsbalken en gezaagd hout voor de schoren en gordingen. In het noordelijke gedeelte van de schuur bevindt zich over de volledige lengte een verlaagd gedeelte waaronder de koeien werden gestald. Op het verlaagde gedeelte werd het hooi bewaard en de overige ruimte in de schuur deed dienst als wagenstal. Het verlaagde gedeelte is opgebouwd uit houten liggers afgedekt met houten delen. Deze houten delen bestaan uit vrij brede planken, met plaatselijk een hersteld stuk met smallere planken. De tussenmuur is opgetrokken uit grote stenen en bevat aan beide uiteinden een deur. In het gedeelte van de koeienstal zijn de wanden wit geverfd met zwarte plint, de wanden van de wagenstal bevatten geen verdere afwerking. De vloer van zowel de koeienstal als wagenstal is van beton.

Waardering

De koeienschuur maakt onderdeel uit van een ensemble waarbij er naast een koeienschuur een boerderij met deel, varkensschuur en kippenschuurtje aanwezig is. Het ensemble is van hoge waarde omdat hiermee het vroegere gebruik als gemengd boerenbedrijf nog goed zichtbaar is. De koeienschuur zelf is in de loop der tijd meerdere malen aangepast en hersteld, hierbij zijn bouwmaterialen uit verschillende tijdslagen nog aanwezig in deze schuur. Deze zichtbare tijdslagen en huidige uitstraling zorgen ervoor dat de schuur een hoge beeldwaarde heeft. Gezien de ensemblewaarde en beeldwaarde van de schuur is behoud van de schuur vanuit cultuurhistorische waarde wenselijk.

Adviezen en aanbevelingen

De bouwkundige staat vraagt wel aandacht aangezien deze op verschillende onderdelen matig tot slecht is (o.a. uitbuikend metselwerk in de westgevel en plaatselijke aantasting van de houten constructie door houtworm). Bij hergebruik van deze schuur is het van belang dat de karakteristieke uitstraling en verschillende tijdslagen zichtbaar blijven. Dit betekent dat het huidige gebouw gerestaureerd en herbestemd dient te worden met zo veel mogelijk behoud van datgene dat er nu staat (dus zonder gevels en constructie volledig af te breken en opnieuw op te bouwen). Daarnaast is de inrichting van het boerenerv van belang: bij herbestemming van de koeienschuur is het van belang dat de erfinrichting van het vroegere gemengd boerenbedrijf gehandhaafd of versterkt wordt (zo is bijvoorbeeld het aanbrengen van afgeschermd tuintjes hier niet passend).

Foto's koeienschuur

Westgevel koeienschuur

Notitie cultuurhistorische waarden schuur Onderkant 3 Milsbeek

Noordgevel koeienschuur

Oostgevel koeienschuur

Notitie cultuurhistorische waarden schuur Onderkant 3 Milsbeek

Zuidgevel koeienschuur

Gedeelte voor de wagens richting westgevel

Notitie cultuurhistorische waarden schuur Onderkant 3 Milsbeek

Gedeelte voor de wagens richting oostgevel

Gedeelte voor de wagens richting hooizolder

Notitie cultuurhistorische waarden schuur Onderkant 3 Milsbeek

Gedeelte voor de wagens richting zuidgevel

Westgevel koeienschuur

Gedeelte voor de koeien richting oostgevel

Notitie cultuurhistorische waarden schuur Onderkant 3 Milsbeek

Gedeelte voor de koeien richting westgevel

Constructie en dak

Notitie cultuurhistorische waarden schuur Onderkant 3 Milsbeek

Constructie - gebint

Metselwerk zuidgevel

Vloer hooizolder